

PRAVO NA RAD

HR

tražitelja međunarodne zaštite, osoba s odobrenim statusom međunarodne zaštite i stranaca pod privremenom zaštitom

Pravo na rad tražitelja¹ međunarodne zaštite, osoba s odobrenim statusom međunarodne zaštite² i stranaca pod privremenom zaštitom

¹ Izrazi koji se koriste u ovom letku, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

² Pojam se odnosi na azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom.

Ovaj letak je izrađen u okviru projekta *'Pristup teritoriju i sustavu azila u Hrvatskoj – pravna podrška i podizanje kapaciteta'* kojeg financira UNHCR, uz doprinos nevladinih organizacija Hrvatski Crveni križ, Isusovačka služba za izbjeglice i udruge SVOJA.

Pravo na rad

ŠTO ZNAČI PRAVO NA RAD?

Kao tražitelj međunarodne zaštite (tražitelj azila), osoba s odobrenim statusom međunarodne zaštite i stranac pod privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj, sukladno *Zakonu o međunarodnoj i privremenoj zaštiti* imate pravo na rad.

Pravo na rad je temeljno ljudsko pravo zaštićeno međunarodnim, europskim i hrvatskim zakonodavstvom. U Hrvatskoj, svaka zaposlena osoba ima pravo na zaradu od svog rada te je na radnom mjestu zaštićena zakonima koji obuhvaćaju zaštitu na radu, ugovor o radu, zaštitu od diskriminacije i druga radna prava. U nekoliko zanimanja mogu raditi samo hrvatski državljani, primjerice rad u državnoj službi.

Tražitelji međunarodne zaštite – kada imam pravo na rad?

Ako ste tražitelj međunarodne zaštite, pravo na rad stječete nakon što proteknu tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva o kojem Ministarstvo unutarnjih poslova (dalje u tekstu: MUP) nije do tada donijelo odluku.

Kako bi ostvarili pravo na rad, morate predati zahtjev (usmeno ili na zapisnik) Službi za međunarodnu zaštitu. Na vaš zahtjev, MUP izdaje potvrdu kojom potvrđuje da ste stekli pravo na rad. Rok za izdavanje potvrde je 30 dana.

Ako MUP utvrdi da ne ispunjavate uvjete za izdavanje potvrde, donijet će negativnu odluku protiv koje možete podnijeti tužbu Upravnom sudu u roku od 8 dana od dana kada ste zaprimili odluku.

Ako ste smješteni u Prihvatištu za tražitelje međunarodne zaštite, dužni ste u roku od 15 dana od sklapanja ugovora o radu pisanim putem obavijestiti Prihvatište da ste se zaposlili i dostaviti potvrdu o zaposlenju koju će vam izdati vaš poslodavac.

Ako ste smješteni u Prihvatištu i namjeravate boraviti izvan njega dulje od dva dana, primjerice jer želite raditi izvan Zagreba ili Kutine, za to vam je potrebna suglasnost Prihvatišta.

Kada MUP donese odluku o vašem zahtjevu za međunarodnu zaštitu, mijenja se vaš status. Ako je odluka pozitivna i odobri vam se međunarodna ili supsidijarna zaštita, i dalje ćete imati pravo raditi u Hrvatskoj, ali morate vratiti MUP-u prethodno izdanu potvrdu o pravu na rad u roku od 15 dana. Kao osoba s odobrenom međunarodnom ili supsidijarnom zaštitom, nećete trebati takvu potvrdu kako biste radili.

Ako je konačna odluka o vašem zahtjevu za azil negativna, više nećete imati pravo raditi te ćete morati vratiti potvrdu o pravu na rad MUP-u u roku od 15 dana.

Kako ostvariti pravo na rad?

KAKO PRONAĆI POSAO?

Ako se odlučite zaposliti, možete se prijaviti u evidenciju nezaposlenih Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (dalje u tekstu – HZZ) te će vam HZZ pružiti pomoć u traženju posla i omogućiti ostvarivanje prava koja su predviđena za nezaposlene osobe, poput radionica i potpora za samozapošljavanje.

HZZ će vas uputiti koja od navedenih prava možete ostvariti, s obzirom na vaš status.

KAKVU VRSTU POMOĆI MI HZZ MOŽE PRUŽITI?

Pomoć HZZ-a sastoji se od:

- prepoznavanja i utvrđivanja vašeg radnog potencijala,
- izrade plana traženja posla oko zanimanja za koja će savjetnik posredovati na tržištu rada,
- informiranja o radnim mjestima i mogućnostima rada u zanimanju u kojem možete i želite raditi,
- uključivanja u radionice za aktivno traženje posla (v. više niže),
- financiranja obrazovanja za stjecanje kvalifikacija potrebnih na tržištu rada, i
- mogućnosti uključivanja u neku od mjera aktivne politike zapošljavanja, kao npr. potpora za samozapošljavanje.

KAKO I GDJE SE MOGU PRIJAVITI U EVIDENCIJU NEZAPOSLENIH?

U evidenciju nezaposlenih možete se prijaviti putem e-pošte ili dolaskom u područne urede HZZ-a. Popis ureda i ispostava te njihove kontakte (telefon i adresa e-pošte), koji se nalaze u svim gradovima, možete pronaći na: <https://www.hzz.hr/kontakti/podrucne-sluzbe-i-uredi/>. Popisu možete pristupiti i skenirajući QR kod na dnu letka.

Stranci pod privremenom zaštitom svoje prijave mogu poslati i na ukrajina@hzz.hr.

KOJA DOKUMENTACIJA MI JE POTREBNA ZA UPIS U EVIDENCIJU NEZAPOSLENIH?

Za upis u evidenciju nezaposlenih potrebna je:

- iskaznica izdana od MUP-a kojom dokazujete vaš status u Republici Hrvatskoj,
- osobni identifikacijski broj (OIB),

- ❑ dokaz o završenom obrazovanju ukoliko ga imate (nije obavezno).
- ❑ Ako ste tražitelj međunarodne zaštite, potrebna vam je i potvrda MUP-a kojom se potvrđuje da ste stekli pravo na rad.

HOĆU LI I NA KOJI NAČIN BITI INFORMIRAN O MOGUĆIM POSLOVIMA?

Nakon prijave u evidenciju HZZ-a bit će vam dodijeljen savjetnik koji će s vama održati savjetovanje tijekom kojeg će se utvrditi plan traženja posla, vrsta podrške koja vam je potrebna za uspješno zapošljavanje te ćete dogovoriti zanimanja za koja će HZZ za vas posredovati na tržištu rada. Tom prilikom moći ćete dati informacije o vašem prethodnom radnom iskustvu kao i stečenim kvalifikacijama kroz redovno obrazovanje.

Savjetniku ćete ostaviti svoje kontakte (adresu e-pošte i broj mobitela). Putem e-pošte i SMS-a HZZ će vas redovito obavještavati o slobodnim radnim mjestima u odnosu na dogovoreno zanimanje.

IMAM LI MOGUĆNOST ZAPOŠLJAVANJA IZVAN MJESTA GDJE TRENUTNO BORAVIM U REPUBLICI HRVATSKOJ?

Tijekom savjetovanja reći ćete možete li raditi tj. zaposliti se i izvan mjesta trenutnog boravka u Hrvatskoj. Savjetnik za zapošljavanje informirat će vas o slobodnim radnim mjestima u željenim zanimanjima i na područjima Hrvatske za koja iskažete interes. Za Hrvatsku posebno je važno zapošljavanje tijekom turističke sezone te će vas savjetnik informirati i o takvim mogućnostima.

ŠTO SU RADIONICE ZA AKTIVNO TRAŽENJE POSLA?

Ako vam je potrebna pomoć vezana uz pisanje životopisa, savjeti o tome kako se predstaviti poslodavcu kako biste istaknuli bitne reference o sebi, kako i gdje tražiti posao, savjetnik će vas uputiti na radionice za aktivno traženje posla. Riječ je o grupnom radu, no radi prevladavanja jezičnih barijera za vas će biti organizirane radionice u manjim skupinama na engleskom jeziku ili drugom jeziku koji razumijete.

MOGU LI SE OSPOSOBITI ZA NOVE POSLOVE?

Ako u razgovoru sa savjetnikom zajedno utvrdite da vam je potrebno dodatno obrazovanje, HZZ će vas uputiti na neki od oblika obrazovanja i za to vrijeme vam osigurati novčanu pomoć i putni trošak. Postoji i mogućnost osposobljavanja kod poslodavca na konkretnom radnom mjestu.

IMAM LI PRAVO NA FINACIJSKU POMOĆ OD HZZ-A?

Da, imate pravo na novčanu naknadu kao nezaposlena osoba. Međutim, da biste ostvarili to pravo, potrebno je da u trenutku prestanka radnog odnosa imate najmanje devet (9) mjeseci mirovinskog osiguranja ostvarenog na temelju radnog odnosa u posljednja 24 mjeseca na području Republike Hrvatske. Potrebno je prijaviti se HZZ-u i podnijeti zahtjev u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa, prestanka bolovanja, ili roditeljnog, roditeljskog, posvojiteljskog ili skrbničkog dopusta nakon prestanka radnog odnosa.

Kao što je spomenuto, osobe koje su uključene u obrazovanje ili osposobljavanje na radnom mjestu mogu ostvariti novčanu pomoć i putne troškove dok traje obrazovanje, tj. za dane dok se nalaze na nastavi. Putni troškovi isplaćuju se u iznosu stvarne cijene javnog prijevoza od mjesta boravka do mjesta izvođenja nastave sve do maksimalnog iznosa od 186 eura mjesečno (iznos važeći u prosincu 2023. godine).

ŠTO SU MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA?

Mjere aktivne politike zapošljavanja omogućuju ranjivim skupinama lakši pristup tržištu rada. Kroz njih, sufinancira se npr. dio troškova plaće radnika, osnivanje i registracija pravnog subjekta ili kupnja nove opreme radnika.

Za vas su osigurane mjere sufinanciranog zapošljavanja pod istim uvjetima kao i za hrvatske državljane te imate pravo tražiti uključivanje u mjere:

- Potpore za zapošljavanje
- Potpore za samozapošljavanje
- Potpore za usavršavanje
- Zapošljavanje u javnim radovima (vaš savjetnik za zapošljavanje će vam pružiti dodatne informacije).

Tražitelj sam ili mi je odobrena međunarodna ili privremena zaštita i pronašao sam posao – koja su moja prava iz radnog odnosa?

TREBAM LI S POSLODAVCEM SKLOPITI UGOVOR?

Da, s vašim poslodavcem morate sklopiti ugovor o radu. Ugovor o radu sklapa se u pisanom obliku na određeno ili neodređeno vrijeme. Ako niste potpisali ugovor o radu, vaš poslodavac ipak vam je dužan uručiti pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru prije nego što počnete raditi.

Od početka rada imate sva prava iz zdravstvenog i mirovinskog osiguranja. Više informacija o zdravstvenom osiguranju možete pronaći na <https://hzzo.hr/zdravstvena-zastita/opseg-prava-iz-obveznog-zdravstvenog-osiguranja>.

ŠTO ZNAČI UGOVOR O RADU NA NEODREĐENO ILI NA ODREĐENO VRIJEME?

Ugovor o radu koji je sklopljen na neodređeno vrijeme obvezuje ugovorne strane (poslodavca i radnika) sve dok ne prestane na neki od načina određen *Zakonom o radu* npr. otkazom. Za razliku od njega, ugovor o radu na određeno vrijeme je ugovor koji se sklapa između poslodavca i radnika kada je potreba za radnikom privremena te je u samom ugovoru određen dan prestanka ugovora. Tražitelj međunarodne zaštite može sklopiti samo ugovor na određeno vrijeme sve dok ne stekne dugoročni status u Republici Hrvatskoj.

Nakon isteka ugovora na određeno vrijeme, poslodavac može odlučiti hoće li produžiti ugovor ili ne. S istim radnikom poslodavac smije sklopiti najviše tri uzastopna ugovora na određeno vrijeme čije ukupno trajanje ne može biti duže od tri godine.

Prava i obveze iz radnog odnosa jednake su po oba ugovora, na određeno i na neodređeno vrijeme osim u odnosu na načine prestanka ugovora.

MOŽE LI POSLODAVAC OD MENE TRAŽITI PROBNI RAD?

Prilikom sklapanja ugovora o radu (na određeno ili neodređeno vrijeme) može se ugovoriti probni rad, koji ne smije trajati duže od šest mjeseci. Iznimno, može se produljiti ako ste u tom vremenu bili odsutni zbog privremene nesposobnosti za rad, korištenja roditeljskih i roditeljskih prava i korištenja plaćenog dopusta. Ako radnik ne zadovolji na probnom radu, poslodavac može otkazati ugovor o radu.

Nakon uspješno odrađenog probnog rada, poslodavac ne može za isti posao tražiti ponovno obavljanje probnog rada.

ŠTO UGOVOR O RADU MORA SADRŽAVATI?

Ugovor o radu mora sadržavati podatke o:

- ▣ stranama ugovora (poslodavcu i radniku), njihovom identifikacijskom broju i prebivalištu/sjedištu,
- ▣ mjestu rada, a ako zbog prirode posla ne postoji stalno ili glavno mjesto rada ili je ono promjenjivo, podatak o različitim mjestima na kojima se rad obavlja ili bi se mogao obavljati,
- ▣ nazivu radnog mjesta ili naravi i vrsti rada na koje se radnik zapošljava ili kratak popis ili opis poslova,
- ▣ datumu sklapanja ugovora o radu i datumu početka rada,
- ▣ sklapa li se na neodređeno ili određeno vrijeme. Ako se sklapa na određeno vrijeme, navodi se datum kada ugovor prestaje ili očekivano trajanje ugovora. Također, ugovor može sadržavati odredbu prema kojoj će se radni odnos odmah raskinuti ako radnik izgubi pravo raditi u Hrvatskoj,
- ▣ trajanju plaćenog godišnjeg odmora,

- postupku u slučaju otkazivanja ugovora o radu te o otkaznim rokovima kojih se moraju pridržavati radnik i poslodavac ili o načinu određivanja otkaznih rokova,
- iznosu plaće, dodacima na plaću te ostalim primicima za obavljeni rad i razdobljima isplate tih i ostalih primitaka na temelju radnog odnosa na koje radnik ima pravo,
- trajanju radnog dana ili tjedna u satima,
- ugovara li se ugovor na puno ili nepuno radno vrijeme,
- pravu na obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje, ako ono postoji,
- trajanju i uvjetima probnog rada, ako je ugovoren.

TREBAM LI OD SVOG POSLODAVCA DOBITI JOŠ NEKE DOKUMENTE, OSIM UGOVORA O RADU?

Da, poslodavac vam je dužan dati primjerak prijave na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje u roku osam dana od isteka roka za prijavu na navedena osiguranja prema posebnim propisima.

Propisi o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu, kolektivni ugovor ako je sklopljen i pravilnik o radu ako je donesen, moraju se na prikladan način učiniti dostupnima radnicima.

KOLIKO IZNOSI MINIMALNA PLAĆA U HRVATSKOJ?

Minimalna bruto plaća u 2023. godini u Hrvatskoj iznosi 700 eura, a u 2024. godini će biti 840 eura. Iznos minimalne bruto plaće određuje Vlada Republike Hrvatske na godišnjoj razini.

Diskriminacija pri zapošljavanju i radu

Zabranjena je diskriminacija na području rada i uvjeta rada uključujući kriterije za odabir i uvjete pri zapošljavanju, napredovanju, profesionalnom usmjeravanju, stručnom osposobljavanju i usavršavanju te prekvalifikaciji. Poslodavcima je zabranjeno diskriminirati radnike na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog nasljeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije.

Ako smatrate da ste diskriminirani, možete podnijeti prijavu inspekciji rada Državnog inspektorata (obrazac prijave dostupan je na: <https://dirh.gov.hr/podnosenje-prijava/83>) ili se obratiti Pučkoj pravobraniteljici, Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova (ako ste diskriminirani na temelju spola, bračnog ili obiteljskog statusa ili spolne orijentacije) ili Pravobraniteljici za osobe s invaliditetom (ako ste diskriminirani na temelju invalidnosti). To su neovisne institucije koje promiču i štite ljudska prava i slobode utvrđene Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama.

Što učiniti ako imam problema s poslodavcem?

Krši li poslodavac vaša zakonska prava iz radnog odnosa možete ga prijaviti inspekciji rada Državnog inspektorata (v. poveznicu gore). Primjerice, ako radite bez ugovora o radu, poslodavac vas nije prijavio na mirovinsko i zdravstveno osiguranje, radite bez prava na stanku ili godišnji odmor ili vam nije isplaćena plaća. Počini li poslodavac prema vama kazneno djelo (poput neisplate plaće ili zlostavljanje na radu), možete ga prijaviti policiji.

U Hrvatskoj, radnici imaju slobodu osnivati i udruživati se u sindikate, što je i zaštićeno *Zakonom o radu*. Provjerite je li kod vašeg poslodavca organiziran sindikat koji štiti prava i interese svojih članova. Ako je osnovan, možete postati njegov član i obratiti se sindikalnom povjereniku za zaštitu vaših prava.

Za besplatnu pravnu pomoć za ostvarivanje i zaštitu prava iz radnog odnosa, možete se obratiti partnerima UNHCR-a:

HRVATSKI PRAVNI CENTAR

TEL: +385 1 21 05 301

MOB: +385 91 235 5505 (za osobe pod privremenom zaštitom)
+385 91 235 5523 (za tražitelje međunarodne zaštite i osobe s odobrenom međunarodnom ili supsidijarnom zaštitom)

E-MAIL: hpc@hpc.hr

HRVATSKI CRVENI KRIŽ - HCK

E-MAIL: azil-migracije@hck.hr

ISUSOVAČKA SLUŽBA ZA IZBJEGLICE - JRS

MOB: +385 98 979 2298

E-MAIL: info@jrs.hr

UDRUGA SVOJA

MOB: +385 99 501 5667

E-MAIL: svoja.org@gmail.com

KONTAKTI PODRUČNIH SLUŽBI I UREDA HZZ-A

